

Spørgsmål 41:

Hvorledes forventes konkurrencen fra de øst-europæiske lande at påvirke arbejdskraftsintensive erhverv i Danmark såsom f.eks. de i forvejen hårdt pressede skibsværfter?

Svar:

Øget international handel er til gavn for de lande som deltager. For at få del i gevinsterne ved øget handel må man tilpasse sin produktionsstruktur, så ressourcerne anvendes mest effektivt. Typisk betyder det, at velstående lande øger produktion og eksport af kapital- og videns-tunge produkter, mens de samme lande øger importen og reducerer produktionen af produkter, hvor produktionen er mere standardiseret. Konkurrence på omkostninger er den mekanisme, der tilskynder virksomhederne til at foretage denne ønskværdige tilpasning af produktionsstrukturen.

Velfærdsgevinsten opnås bl.a. gennem en byt-teforholdsforbedring, der øger købekraften i alle de påvirkede lande. Hvorledes den øgede konkurrence samlet set påvirker de enkelte erhverv, afhænger både af konkurrencefølsomheden, og af hvilke produkter den øgede købekraft retter sig imod. Herunder kan købekraft frigjort som følge af billigere import af industriprodukter rette sig mod indenlandsk serviceproduktion.

Det må vurderes, at effekterne på erhvervsstrukturen af øget konkurrence fra de østeuropæiske lande vil være beskedne. Det skyldes bl.a., at tilpasningen vil ske over en årrække, at produktionskapaciteten i Østeuropa er beskeden sammenlignet med det øvrige EU, og at dansk erhvervsliv allerede i en lang årrække har indgået i en arbejdsdeling med lande med en erhvervs- og lønstruktur, der i nogen grad kan sammenlignes med Østeuropa.

Det skal bemærkes, at arbejdskraftintensive erhverv ofte er vidensintensive og har høje lønninger. Indholdet af arbejdskraft i produktionen bør måles på andelen af lønudgifterne snarere end antallet af beskæftigede. I øvrigt bør der også i en sammenligning mellem erhverv tages højde for, at der også medvirker arbejdskraft i produktionen af det kapitalapparat, der indgår i kapitalintensiv produktion.

I det omfang en given produktion frem for med høje lønninger udføres med anvendelse af et stort antal beskæftigede, vil dette generelt

modsvares af tilsvarende lavere produktivitet og afspejler dermed ikke større konkurrencekraft. De lave lønninger i Østeuropa er således ikke udtryk for en generel konkurrencefordel for disse lande (men kan være det i de specifikke sektorer, hvor produktiviteten i landene er højere end gennemsnittet). Det kan tilføjes, at i det omfang en sådan generel konkurrencefordel faktisk var til stede, ville tiltrækningen af ekstra produktion og beskæftigelse netop øge presset i økonomien og presse lønningerne (og/eller valutakursen) op, så konkurrencefordelen udjævnes. Det, den øgede handel medfører, er en tydeliggørelse af svagheder og styrker i sammensætningen af erhverv og virksomheder. Markedet tilskynder virksomhederne til at omgruppere sig på en måde, der er til fælles fordel.

Endelig kan tilføjes, at om end udvidelsen af EU i sig selv øger mulighederne for handel med de østeuropæiske lande yderligere, er denne handel allerede steget betydeligt igennem 1990'erne og ville også i kraft af indgåede handelsaftaler m.v. kunne forudses at stige yderligere, selv om det ikke var sket inden for rammerne af et udvidet EU.

Der er ikke kendskab til nærmere undersøgelser af, hvorledes specifikke sektorer samlet set kan tænkes påvirket af øget handel med Østeuropa.

Spørgsmål 42:

Hvorledes forventes den stigende konkurrence indenfor lønintensive erhverv at påvirke arbejdsløsheden i de mindre velstillede områder i Danmark – eksempelvis Sydjylland og øerne – som i forvejen har en arbejdsløshed, der ligger over landsgennemsnittet, og hvorledes påtænker regeringen at reducere eventuelle negative konsekvenser for disse områder som følge af den skærpede konkurrence fra de nye EU-lande?

Svar:

Blandt andet globalisering indebærer et hårdt konkurrencepres inden for næsten alle erhverv. Det sikrer den mest effektive produktion og forbrugerne de laveste priser, og det giver ikke i sig selv anledning til stigende ledighed. Set over en lidt længere tidshorisont er det de strukturelle forhold på arbejdsmarkedet, som er afgørende for ledighedens niveau såvel nationalt som regionalt. Der er tværtimod belæg for, at øget kon-